

Vznik pohorí, sopečná činnosť a zemetrasenia

Zloženie Zeme:

34,6% _____, 29,5% _____, 15,2% _____, 12,7% _____, 2,4% nikel, 1,9% síra, 3,7% iné

Stavba Zeme (vedľa si nakresli výrez Zeme):

- _____

- _____

- _____ delíme na:

- _____
 - podklad pevnín a ich okrajových častí
 - bazaltová vrstva (čadičová) a granodioritová vrstva (žulová), sedimentárna vrstva (usadené horniny)
 - hrúbka: 35-70 km
- _____
 - bazaltová vrstva, sedimenty
 - hrúbka 5-10 km
- Nákres:

Litosféra je _____

Základnou príčinou vzniku pohorí sú pohyby _____. Delíme ich na hlavné (Euroázijská, Africká, Indoaustrálska, Pacifická, Antarktická, Severoamerická, Juhoamerická) a malé (Karibská, Arabská, Nazca, Indická).

_____ sa pohybujú po astenosfére (_____). Pohyb zabezpečuje prúdenie roztavených hmôt v astenosfére (pohybujú sa niekoľko cm za rok, 1-5 cm). Pohyb je zapríčinený vysokou teplotou a tlakom – prúdenie z vnútra Zeme.

Hranice medzi doskami tvoria pevninské _____ (Východoafrický), _____ v strede oceánskych chrbtov, oceánske priekopy, pásmové pohoria a transformné _____.

Základné pohyby (+ nakresli):

1. VZĎAĽOVANIE – Divergentný pohyb – OD SEBA:

- Vzniká nová kôra:

- vznikne _____ (medzi 2 oceánskymi doskami)
napr. Stredooceánsky
- vznikne _____ (medzi 2 pevninskými doskami)
napr. Východoafrický

2. PRIBLIŽOVANIE – Konvergentný pohyb – K SEBE, náraz, podsúvanie:

- Zaniká kôra, proces subdukcie – ťažšia doska pod ľahšiu

a) OCEÁNSKA POD OCEÁNSKU DOSKU

- Sprevádza to _____, vznikajú ostrovné oblúky (kurilský, japonský)
- Pri ostrovných oblúkoch vznikajú oceánske priekopy

b) OCEÁNSKA POD PEVNINSKÚ DOSKU

- Intenzívna _____ (Andy)

c) PEVNINSKÁ POD PEVNINSKÚ DOSKU

- Podsúvanie sa zastavuje, ak tlak pokračuje, dochádza ku kolízii a vrásneniu (Himaláje, Andy)
- Pri vrásnení dochádza k vytvoreniu vrásových a zlomových porúch

3. POSÚVANIE – Transformný pohyb – POPRI SEBE

- Pri pohyboch dochádza k _____ (zlom San Andreas v Kalifornii)
- Napätie v platniach sa hromadí po určitú hranicu a keď sa prekročí, energia sa uvoľní a oni sa pohnú

Nakresli časti sopky:

Typy sopiek:

- Stratovulkán (zmiešaná sopka) – striedavo výbuch a výlev lávy – Vezuv, Mr. Sv. Helena
- Lávová sopka – produkuje len lávu – Island, Havaj
- Násypové (explozívne) sopky – vznikajú hromadením sypkého sopečného materiálu – Cerro Negro v Nikarague

Zemetrasenia:

- Sú to _____ otrasy a pohyby _____, ktoré vznikajú _____ zemským povrchom
- Vznikajú náhlým uvoľnením napätia _____ zemským povrchom
- Ohnisko zemetrasenia nazývame _____
- Najväčšie otrasy sa nachádzajú v _____
- Delíme ich na tektonické (viažu sa na zlomy), sopečné, závalové (vznikajú po zrútení stropov v jaskyniach)
- Na vyjadrenie sily otrasov sa používa označenie m_____
- Makroseizmická stupnica - _____
- Richterova stupnica - _____

Miesta intenzívnej sopečnej a zemetrasnej aktivity:

- Prsteň ohňa RING OF FIRE – okolo Tichého oceánu
 - o viac ako 50% svetových aktívnych a spiacych vulkánov, 90% svetových zemetrasení
 - o miesta sopečnej aktivity nesúvisiace s rozhraniami platní sa nazývajú _____ (HOT SPOTS) – sú to prehriate roztavené miesta v zemskom plášti, kde magma dočasne vystupuje na zemský povrch